نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
سال سوم، شماره سوم، پاییز ۹۸، صفحات ۳۵۴ تا ۳۵۶

معرفی گروه علمی فسلفه، اخلاق پزشکی و علوم زیستی

۱- عنوان و تاریخچه فعالیت گروه

گروه علمی فلسفه، اخلاق پزشکی و علوم زیستی فرهنگستان علوم پزشکی از سال ۱۳۸۶با برگزاری جلسات ماهانه آغاز به کار کرد. اعضای گروه متشکل از استادان، اندیشمندان، متخصصان و پژوهشگران برجسته حوزه‌های مرتبط دانشگاهی از جمله علوم پزشکی، علوم انسانی، اخلاق پزشکی و علمای حوزوی و سیاست‌گذاران نظام سلامت می‌باشند.

۲- اهداف و مسائل مهم مورد نظر گروه

از آنجا که براساس اساسنامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران وظیفه دارد در راستای اهداف بلندی از جمله اعتلای اخلاق پزشکی، تحقق عدالت در سلامت، تکریم و الگوسازی بنیان‌های اسلامی، فرهنگ‌سازی مناسب و همچنین رشد و گسترش دانش‌های فلسفه و حکمت، اخلاق و فقه اسلامی در حوزه سلامت و پزشکی گام بردارد، گروه علمی فلسفه، اخلاق‌پزشکی و علوم‌زیستی در راستای تحقق این اهداف فرهنگستان علوم پزشکی تشکیل شده و فعالیت می‌کند. از این‌رو محور اصلی فعالیت‌های گروه، علاوه بر رصد کلان حوزه سلامت از حیث استانداردهای اخلاق پزشکی و تلاش برای هم‌گرایی ذی‌نفعان اصلی و نهادهای متولی تأثیرگذار سعی در فراهم آوردن بستر مناسب برای تقویت فرهنگ اسلامی، سلامت معنوی و اخلاق‌پزشکی می‌باشد تا در حد امکان با ارائه راهکارهای عملی به ارزش‌های اخلاقی و استانداردهای اخلاق حرفه‌ای پزشکی جامه عمل بپوشاند. همچنین حمایت لازم را از پایه‌ریزی و گسترش دانش‌های فلسفه و حکمت، اخلاق و فقه اسلامی در حوزه سلامت و پزشکی و تربیت نیروی انسانی در حوزه‌های مذکور با همکاری حوزه و دانشگاه فراهم کند.

این گروه با تدوین برنامه استراتژیک اخلاق‌پزشکی همواره تلاش می‌کند تا در مسیر تحقق چشم‌انداز خود یعنی «نهادینه‌سازی معرفت و عمل به اخلاق‌پزشکی بر پایه هنجارهای اسلامی و انسانی در همه‌ارکان نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران به منظور استقرار نظام سلامت پاسخگو و احترام همه‌جانبه به کرامت انسانی» و ماموریت خود مبنی بر «تلاش برای دستیابی به معرفت و مدیریت فراگیر (شامل نیازسنجی، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، اجرا، پایش و دیده‌بانی ارزشیابی و برنامه‌ریزی مجدد) اخلاق پزشکی در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و ارائه خدمات سلامت با توجه به ارزش‌های اسلامی، احترام به کرامت انسانی و عدالت در سلامت» گام بردارد.

همچنین در راستای رسالت فوق گروه اخلاق پزشکی با هدف پاسخ‌دهی به نیازهای کشور هر ساله طرح‌ها و مستنداتی را در قالب تفاهم‌نامه که با هیئت رییسه فرهنگستان علوم‌پزشکی منعقد می‌شود تدوین می‌کند و در این راستا گردهم‌آیی‌هایی با هدف شبکه‌سازی و گردهم‌آوری نخبگان علمی کشور در حوزه اخلاق پزشکی به صورت همایش و کنفرانس تشکیل می‌شود. در نهایت حاصل این جلسات و گردهم‌آیی به صورت پیشنهادهای سیاستی و اجرایی به ذی‌نفعان مربوطه به‌ویژه وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی از سوی رییس فرهنگستان ارائه می‌شود.

۳- اسامی و مشخصات اعضا پیوسته، وابسته و مدعو

اعضای گروه طی سال‌های ۹۸-۹۲ به ترتیب حروف الفبا عبارتند از:

دکتر حمیدرضا آیت‌اللهی، دکتر نجات‌الله ابراهیمیان، دکتر لیلا افشار، دکتر مجتبی پارسا، دکتر علیرضا پارساپور، دکترسید ضیاءالدین تابعی، دکتر علی جعفریان، دکتر سودابه جولایی، دکتر علیرضا زالی، دکتر پونه سالاری، دکتر سیدجمال‌الدین سجادی، دکتر سیدمحمدقاری سیدفاطمی، دکتر احمد شجاعی، دکتراحسان شمسی‌گوشکی، دکتر عباس عباس‌زاده، دکتر خلیل علیزاده، حجت‌الاسلام دکتر نیکزاد عیسی‌زاده، دکتر داریوش فرهود، دکتر احد فرامرز قراملکی، دکتر مهرزاد کیانی، دکتر باقر لاریجانی، دکتر حسن میانداری، دکتر علیرضا میلانی‌فر، دکتر حمیدرضا نمازی، دکتر فاطمه‌سادات نیری.

۴- رؤس فعالیت‌های انجام شده شامل: طرح‌های تحقیقاتی، کتاب‌ها و سایر موارد

- **راهبری حوزه اخلاق در نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران**
  - ✓ تدوین پیش‌نویس فاز اول آیین اخلاق پزشکی جمهوری اسلامی ایران
  - ✓ اولویت‌بندی چالش‌های اخلاق پزشکی کشور
  - ✓ تدوین پیش‌نویس دومین برنامه راهبردی اخلاق پزشکی ایران

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-21]

- **رصد و دیده‌بانی نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران با رویکرد اخلاقی**
  - ✓ ارائه نظریه گروه اخلاق زیستی و پزشکی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران در زمینه پیوند کلیه از اهداکننده زنده ۱۳۸۶
  - ✓ ارائه نظریه گروه اخلاق پزشکی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران در زمینه سقط جنین ۱۳۸۷
  - ✓ ارائه نظریه گروه اخلاق پزشکی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران درباره جراحی‌های پلاستیک، ترمیمی و زیبایی ۱۳۸۸
  - ✓ ارائه نظریه گروه اخلاق پزشکی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران درباره خرافه در امر درمان ۱۳۸۸
  - ✓ ارائه نظریه گروه اخلاق پزشکی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران درباره سهم‌خواری در ارائه خدمات پزشکی ۱۳۸۸
  - ✓ ارائه نظریه گروه اخلاق پزشکی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی‌ایران درباره عدم شروع یا خاتمه اقدامات درمانی غیرمؤثر برای بیماران لاعلاج در مرحله پایان بیماری
  - ✓ ارائه خلاصه سیاستی رضایت آگاهانه
  - ✓ ارائه خلاصه سیاستی ارتقا آموزش اخلاق پزشکی در جمهوری اسلامی ایران
  - ✓ ارائه خلاصه سیاستی وضعیت دوره دکترای تخصصی اخلاق پزشکی
  - ✓ ارائه خلاصه سیاستی پیوند اعضا بعد از مرگ قلبی در نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران
  - ✓ ارائه خلاصه سیاستی شرایط استفاده تجاری از سلول‌های بنیادی
  - ✓ ارائه خلاصه سیاستی عدم احیا قلبی ریوی در نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران
  - ✓ ارائه خلاصه سیاستی خطاهای پزشکی در نظام ارائه خدمات سلامت
  - ✓ ارائه خلاصه سیاستی رازداری در محیط‌های بالینی
  - ✓ ارائه خلاصه سیاستی تعارض منافع در محیط‌های بالینی

- **ارائه اسناد مرجع مربوط به استانداردهای اخلاق حرفه‌ای در نظام سلامت**
  - ✓ تدوین چهارچوب مفهومی رابطه پزشک و بیمار براساس مبانی اسلامی
  - ✓ ارائه استانداردهای اخلاقی در مورد ارتباط مالی حرفه‌مندان با همکاران و بیماران
  - ✓ تدوین استانداردهای اخلاقی برای مراقبت‌های پایان حیات
  - ✓ تدوین مبانی و استانداردهای حقوق بیماران در جمهوری اسلامی ایران
  - ✓ تدوین مبانی اخلاقی و فقهی تعارض منافع در نظام سلامت
  - ✓ تدوین کدهای اخلاق در آموزش گروه علوم پزشکی
  - ✓ تدوین درسنامه اخلاق داروسازی
  - ✓ تدوین پیش‌نویس راهنمای کشوری رازداری در محیط‌های بالینی

- **نقش‌آفرینی دراستقرار گفتمان حرفه‌ای**
  - ✓ برگزاری همایش چالش‌های اخلاق بالینی
  - ✓ همکاری در برگزاری چهارمین کنگره سراسری اخلاق پزشکی
  - ✓ جلسات ماهانه گروه اخلاق و آموزش پزشکی

- **برخی عناوین موضوعات مطرح شده در جلسات گروه اخلاق پزشکی**
  - ✓ بررسی جنبه‌های اخلاقی اهدای جنین و گامت در زوجین نابارور
  - ✓ بررسی هم اندیشی درخصوص نحوه برگزاری ششمین کنگره سالانه اخلاق پزشکی (مروری بر تجارب گذشته و پیشنهاد برنامه‌های جدید)
  - ✓ بررسی جنبه‌های اخلاقی تبلیغات حرفه‌مندان و موسسات پزشکی
  - ✓ بررسی جنبه‌های اخلاقی پیوند کلیه از دهنده زنده غیرخویشاوند
  - ✓ بررسی دلالت‌های اخلاقی بیانیه راهبردی گام دوم مقام معظم رهبری در چهلمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی
  - ✓ بررسی جنبه‌های اخلاقی ارائه خدمات کمک باروری (ART)
  - ✓ بررسی جنبه‌های اخلاقی ارائه خدمات طب ایرانی در برنامه سلامت عمومی
  - ✓ بررسی جنبه‌های اخلاقی پیشرفت‌های مهندسی ژنتیک با رویکرد ژن درمانی کریسپر

- **عناوین طرح‌های تحقیقاتی مصوب و در دست اجرای گروه اخلاق پزشکی در سال ۱۳۹۸**
  - ✓ بررسی دلالت‌های اجرایی بیانیه مقام معظم رهبری درباره راهبردهای گام دوم انقلاب در خصوص
  - ✓ رشد اخلاقی در حوزه سلامت
  - ✓ تحلیل حقوقی و اخلاق حرفه‌ای ارائه خدمات سلامت به مهاجرین و پناهندگان افغان در ایران
  - ✓ بررسی فرصت‌های آموزشی برای اخلاق پزشکی در ایران
  - ✓ بررسی نظام اعتباربخشی بیمارستان‌ها باتوجه به جنبه‌های اخلاقی ارائه خدمات بالینی در ایران

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-21]

۵- برنامه‌های مهم گروه برای آینده

- **برگزاری نشست‌های تخصصی با عناوین ذیل و تهیه خلاصــه سیاستی برای هریک از آن‌ها**
  - ✓ بررسی وضعیت سقط جنین
  - ✓ پایان حیات در نوزادان
  - ✓ اخلاق سازمانی
  - ✓ طب تسکینی
  - ✓ فرسودگی شغلی
  - ✓ جنبه‌های اخلاقی در اورژانس‌های سلامت عمومی
  - ✓ خطای پزشکی
  - ✓ بررسی وضعیت تحقیقات اخلاق پزشکی
  - ✓ تبلیغات پزشکی
  - ✓ بررسی جنبه‌های اخلاقی کاربردهای هوش مصنوعی در پزشکی
- **برگزاری سمینار یک روزه با عنوان**
  - ✓ درس آموخته‌های اخلاقی همه‌گیری کرونا

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-21]

Journal Information

Scientific Rank:	Scientific - Research
Publication Period and Language:	This is Quarterly Periodical Published in Persian with an English Abstract
Scope:	Culture and Health Promotion
Published Since:	Winter 2018
Publisher:	Academy of Medical Sciences of I. R. of Iran
	Seyed Ali Reza Marandi MD
Editor-in-Chief:	Mohammad Ali Mohagheghi MD
Director of Executive Committee:	Seyed Mohsen Foroutan PhD
Consultants:	Mohammad Hossein Azizi MD, Nahid Danesh MD, Zohreh Elahian MD, Mohsen Norouzinia MD PhD, Maryam Khayamzadeh MD, AbdolHamid Sharifian MD, Narges Tabrizchi MD, Ladannaz Zahedi MD
Editorial Board:	Members of the Academy
Telephone:	021-88656183
Fax:	021-88656183
Address :	Academy of Medical Sciences of I. R. of Iran, National Library Blvd. Haqqani Expressway, Tehran, of I. R. of Iran
Postal Code:	15386-3321
Web Address :	http://ams.ac.ir
E-mail:	ijhp@ams.ac.ir
ISBN:	E-ISSN: 2645-5943, P-ISSN: 2645-8233
Layout:	Soheila Torkamandi
Coordinator:	Zahra Afshari, Masoumeh Afshari

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-21]